

12.3 Veranderingen in bezittingen, schulden en eigen vermogen

In de loop van de tijd zullen ontstaan:

- wijzigingen in de bezittingen en schulden, zowel in hoeveelheden als in geldswaarde;
- wijzigingen in de grootte van het eigen vermogen.

Wij willen nu aan het einde van een periode weten:

- de nieuwe standen van bezittingen en schulden;
- de nieuwe grootte van het eigen vermogen;
- de *oorzaken* waardoor het eigen vermogen in die periode is toegenomen en afgenomen.

Voorbeeld

De balans van Rob Ravesloot per 1 januari 1987 gaf aan:

<i>Debet</i>	Balans		<i>Credit</i>
Voorraad goederen	<i>f</i> 48.300,—	Eigen vermogen	<i>f</i> 50.300,—
Debiteuren	- 9.000,—	Crediteuren	- 15.000,—
Kas	- 8.000,—		
	<u><i>f</i> 65.300,—</u>		<u><i>f</i> 65.300,—</u>

Rob Ravesloot heeft over de maand januari 1987 de volgende gegevens verzameld:

1 *Ontvangen per kas* van debiteur G. Zwart *f* 6.000,—

Hierdoor neemt:

- de bezitting *Kas* toe met *f* 6.000,—;
- de bezitting *Debiteuren* af met *f* 6.000,—.

De balans zal er daarna als volgt uitzien:

<i>Debet</i>	Balans		<i>Credit</i>
Voorraad goederen	<i>f</i> 48.300,—	Eigen vermogen	<i>f</i> 50.300,—
Debiteuren	(- <i>f</i> 6.000) - 3.000,—	Crediteuren	- 15.000,—
Kas	(+ <i>f</i> 6.000) - 14.000,—		
	<u><i>f</i> 65.300,—</u>		<u><i>f</i> 65.300,—</u>

2 *Betaald per kas* aan crediteur Mij. Protex f 3.000,—

Hierdoor neemt:

- de schuld aan *Crediteuren* af met f 3.000,—;
- de bezitting *Kas* af met f 3.000,—.

De balans zal er daarna als volgt uitzien:

<i>Debet</i>	Balans		<i>Credit</i>
Voorraad goederen	f 48.300,—	Eigen vermogen	f 50.300,—
Debiteuren	- 3.000,—	Crediteuren	(- f 3.000) - 12.000,—
Kas	(- f 3.000) - 11.000,—		
	<u>f 62.300,—</u>		<u>f 62.300,—</u>

3 *Gekocht op rekening* (d.w.z. de koper hoeft pas bijvoorbeeld twee maanden na aankoop te betalen) en ontvangen van Mij. Protex:

70 sportfietsen à f 300,— per stuk = f 21.000,—

45 banden à - 10,— per stuk = - 450,—

Totaal volgens ontvangen factuur f 21.450,—

Door deze aankoop neemt:

- de bezitting *Voorraad goederen* toe met f 21.450,—;
- de schuld aan *Crediteuren* toe met f 21.450,—.

De balans zal er daarna als volgt uitzien:

<i>Debet</i>	Balans		<i>Credit</i>
Voorraad goederen	(+ f 21.450) f 69.750,—	Eigen vermogen	f 50.300,—
Debiteuren	- 3.000,—	Crediteuren	(+ f 21.450) - 33.450,—
Kas	- 11.000,—		
	<u>f 83.750,—</u>		<u>f 83.750,—</u>

4 *Verkocht per kas* (d.w.z. er werd door de kopers onmiddellijk betaald) en afgeleverd:

10 sportfietsen à f 375,— per stuk = f 3.750,—

10 banden à - 14,— per stuk = - 140,—

Opbrengst contante verkopen f 3.890,—

De *kostprijs* van deze verkopen berekenen we met behulp van de *inkooprijzen* voor deze goederen:

10 sportfietsen à f 300,— per stuk = f 3.000,—

10 banden à - 10,— per stuk = - 100,—

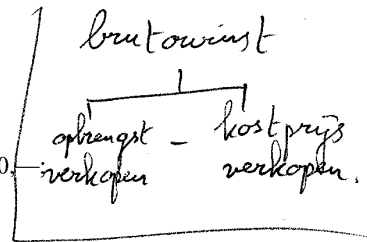
Totale *kostprijs* van deze verkopen - 3.100,—

De *brutowinst* op deze verkopen is dus f 790,—

kostprijs = inkoopprijs
waarom niet inkoopprijs? ↗

kostprijs
 $\frac{\text{aantal}}{\text{aantal}} \times \text{inkoopprijs}$

- Door deze verkopen per kas neemt:
- de bezitting *Kas* toe met f 3.890,—;
  - de bezitting *Voorraad goederen* af met f 3.100,—
  - het *Eigen vermogen* toe met f 790,—.

De balans zal er daarna als volgt uitzien:

Debet		Balans		Credit	
Voorraad goederen	(- f 3.100)	f 66.650,—	Eigen vermogen	(+ f 790)	f 51.090,—
Debiteuren		- 3.000,—	Crediteuren		- 33.450,—
Kas	(+ f 3.890)	- 14.890,—			
		<u>f 84.540,—</u>			<u>f 84.540,—</u>

5 *Verkocht op rekening* (d.w.z. Rob Ravesloot zal pas bijvoorbeeld één maand na verkoop het geld ontvangen) aan:

H. Dam:	20 sportfietsen à f 375,— per stuk =	f 7.500,—
G. Zwart:	30 sportfietsen à - 375,— per stuk =	- 11.250,—
	15 banden à - 14,— per stuk =	- 210,—

Totaal volgens verzonden facturen =
 Opbrengst verkopen op rekening f 18.960,—
 De goederen zijn afgeleverd.

hier wordt de
 inkoop prijs niet
 meer genoemd.

De *kostprijs* van deze verkopen is:

50 sportfietsen à f 300,— per stuk =	f 15.000,—
15 banden à - 10,— per stuk =	- 150,—
Totale kostprijs van deze verkopen	- 15.150,—
De <i>brutowinst</i> op deze verkopen is dus	f 3.810,—

Toename EV
 via brutowinst

- Door deze verkopen op rekening neemt:
- de bezitting (vordering op) *Debiteuren* toe met f 18.960,—;
  - de bezitting *Voorraad goederen* af met f 15.150,—;
  - het *Eigen vermogen* toe met f 3.810,—.

De balans zal er daarna als volgt uitzien.

Debet		Balans		Credit	
Voorraad goederen	(- f 15.150)	f 51.500,—	Eigen vermogen	(+ f 3.810)	f 54.900,—
Debiteuren	(+ f 18.960)	- 21.960,—	Crediteuren		- 33.450,—
Kas		- 14.890,—			
		<u>f 88.350,—</u>			<u>f 88.350,—</u>

*Bedrijfskosten;
afname E.V.
= verlies*

6 *Betaald per kas* de volgende *bedrijfskosten*, die betrekking hebben op de maand januari 1987

Huur	f 450,—	
Lonen	- 1.600,—	
Overige kosten	- 650,—	
Totaal		f 2.700,—

Door deze betalingen neemt:

- het *Eigen vermogen* af met f 2.700,—;
- de bezitting *Kas* af met f 2.700,—.

Na verwerking van dit laatste gegeven over januari 1987 zal de balans per 31 januari 1987 aangeven:

<i>Debet</i>	Balans		<i>Credit</i>
Voorraad goederen	f 51.500,—	Eigen vermogen	(- f 2.700) f 52.200,—
Debiteuren	- 21.960,—	Crediteuren	- 33.450,—
Kas	(- f 2.700) - 12.190,—		
	f 85.650,—		f 85.650,—

Uit het voorgaande blijkt dat:

- de gegevens 1, 2 en 3 hebben geleid tot veranderingen in diverse bezittingen en schulden, *maar niet tot wijzigingen in de omvang van het eigen vermogen*;
- de gegevens 4, 5 en 6 hebben geleid tot veranderingen in diverse bezittingen en schulden en *bovendien tot wijzigingen in de omvang van het eigen vermogen*.

Het eigen vermogen was volgens de balans per

1 januari 1987	f 50.300,—
en is volgens de balans per 31 januari 1987 geworden	- 52.200,—

Het eigen vermogen is dus in januari 1987 toegenomen met

f 1.900,—

1207, 1208

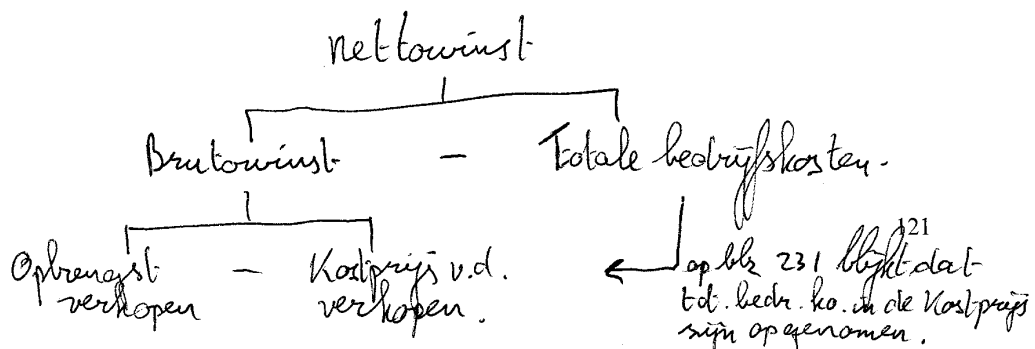
Opbrengst verkopen = omzet.

Met behulp van de onder 4, 5 en 6 vermelde gegevens kan worden aangegeven door welke *oorzaken* het eigen vermogen in januari 1987 is toegenomen respectievelijk afgenomen, namelijk:

<i>Opbrengst verkopen (= de omzet):</i>		
Per kas; volgens gegeven 4	f 3.890,—	
Op rekening; volgens gegeven 5	- 18.960,—	
Totale opbrengst verkopen		f 22.850,—
 <i>Kostprijs van de verkopen (d.w.z. wat heeft Rob Ravesloot voor de verkochte goederen zelf moeten betalen):</i>		
Voor de verkopen per kas; zie 4	f 3.100,—	
Voor de verkopen op rekening; zie 5	- 15.150,—	
Totale kostprijs van de verkopen		- 18.250,—
Brutowinst op de verkopen		f 4.600,—
 <i>Diverse bedrijfskosten:</i>		
Volgens gegeven 6:		
huur	f 450,—	
lonen	- 1.600,—	
overige kosten	- 650,—	
totale bedrijfskosten		- 2.700,—
Nettowinst = saldo toeneming Eigen vermogen		f 1.900,—

Dit overzicht zouden we ook in de scontrovorm kunnen opzetten, waardoor we komen tot een *resultatenrekening*.

<i>Debet</i>	Resultatenrekening over januari 1987		<i>Credit</i>
Huur	f 450,—	Brutowinst op verkopen	f 4.600,—
Lonen	- 1.600,—		
Overige kosten	- 650,—		
Nettowinst	- 1.900,—		
	f 4.600,—		f 4.600,—

De **resultatenrekening** laat zien:

- op de creditzijde (= rechterzijde) de toeneming van het Eigen vermogen door bedrijfsorzaken (zo nodig gespecificeerd);
- op de debetzijde (= linkerzijde) de afnemng van het Eigen vermogen door bedrijfsorzaken (gespecificeerd);
- de nettowinst of het nettoverlies.

De nettowinst vermelden we ter sluiting aan de debetzijde; een eventueel nettoverlies komt aan de creditzijde. Daarna zijn de tellingen aan de debet- en creditzijde gelijk.

zie blz 231
 Brutowinst =
 Tot. opbr. verk. % Ink. prijs

En hoe zit het
 met de kortingen
 en rabatten?

Onthoud

- Brutowinst op verkopen = Totale opbrengst verkopen – totale kostprijs verkopen;
- Nettowinst = Brutowinst op verkopen – totale bedrijfskosten.

*met alleen de inkooprijs
 maar ook de kostprijs ← kostprijs omvat geen
 Opmerkingen schijnt geen deel te zijn van de kosten bedrijfskosten*

- a Met de opstelling van de balans per 31 januari 1987 en de resultatenrekening over januari 1987 hebben we voldaan aan alle eisen gesteld in het begin van deze paragraaf.

We weten nu immers:

- de standen van de bezittingen en schulden per 31 januari 1987;
- de grootte van het eigen vermogen per 31 januari 1987;
- door welke oorzaken het eigen vermogen in januari 1987 is toegenomen en afgenomen.

- b In de praktijk is het aantal bedrijfsactiviteiten vaak zo groot, dat het veel te veel tijd zou kosten de balans en de resultatenrekening te verkrijgen op de wijze als in het voorgaande is aangegeven.

Om dit probleem op te lossen is een *boekhoudkundig model* ontworpen.

In het volgende hoofdstuk zal worden uiteengezet hoe door middel van de techniek van het dubbel boekhouden op betrekkelijk eenvoudige wijze de eindbalans en de resultatenrekening in de laatste fase van dit model ontstaan.

1209-1211